

Stappenplan filofoeren met jonge kinderen (groep 3 en 4)

Oefenmateriaal voor de leerkracht als gespreksleider

Gespreksfase	Aanpak tbv. participatie
Stap 1 – Gespreksregels Leid het filofoeren in en benoem de gespreksregels in de kring.	Vraag eventueel leerlingen de gespreksregels te benoemen.
Stap 2 – De introductie Een gezamenlijk ervaringsmoment zoals gedicht, prentenboek, filmpje, lied, projectweek oid.	Bij de terugkoppeling (begrijpend luisteren) kun je zelf een of twee leerlingen aanwijzen.
Stap 3 - Verbinding maken met de belevingswereld van de kinderen Vragen naar ervaringsvoorbeelden. Wie is....? Wie heeft...? Wie kan...? <i>(Bijvoorbeeld: Wie is er weleens bang? Wie heeft een huisdier? Wie kan een andere taal spreken?)</i>	Bij voorbeelden kun je zowel op vingers van leerlingen reageren als leerlingen aanmoedigen die je graag wilt horen. Of laat de leerlingen eerst in tweetallen uitwisselen en daarna plenair.
Stap 4 – Begripsduiding Vragen naar betekenis van begrippen rondom het gespreksonderwerp. Wat is ... ? Wat betekent ...? Wat is het verschil tussen ...? <i>(Bijvoorbeeld: Wat is bang zijn? Wat is het verschil tussen een wild dier en een huisdier? Welke talen bestaan er allemaal?)</i>	Voor begripsduiding is een taalvaardigheid belangrijk. Let goed op of de leerlingen de vraag hebben begrepen. Reageer op vingers of moedig leerlingen waarvan je weet dat ze deze vraag kunnen beantwoorden.
Stap 5 – Associëren Vragen naar associaties; naar de beleving of veronderstellingen van kinderen bij de genoemde begrippen. Wat denk je?; Wat voel je? Wat doe je? <i>(Bijvoorbeeld: Wat doe je als je bang bent? Is het leuk om een huisdier te hebben? Denk je dat het moeilijk is om een andere taal te leren?)</i>	Alle kinderen met ervaring met het onderwerp kunnen deze vraag in principe beantwoorden. Reageer op vingers of moedig leerlingen aan die je graag wilt horen.
Stap 6 - Filofoeren Nadenken over de filosofische vragen bij het onderwerp, afkomstig uit de voorbereiding. <i>(Bijvoorbeeld: Kun je bang zijn voor iets wat niet eng is? Kan elk dier een huisdier worden? Waarom spreken niet alle mensen in de wereld dezelfde taal? Waarom denk je dat? Is het logisch? Hoe denken anderen daarover?)</i>	Hier ligt de grootste uitdaging voor de leerlingen. Reageer alleen op vingers: dit zijn de leerlingen die de vraag begrijpen en er iets over kunnen zeggen. Vraag of anderen erop willen reageren.
Stap 7 - Verbeelden, uitbeelden, experiment (optioneel) Hoe zou het zijn als...? Kun je ... voordoen? Zullen we ... eens proberen? <i>(Bijvoorbeeld: Hoe zou het zijn als je nergens bang voor was? Hoe zou het zijn als je een krokodil als huisdier had? Kun je ons iets in een andere taal zeggen? Zullen we proberen of we dat verstaan?)</i>	Spreek hier de leerlingen aan met een grote verbeeldingskracht. Nodig speelse leerlingen uit om iets voor te doen, uit te beelden oid.
Stap 8- Samenvatten Vat de grote lijnen uit het gesprek samen. Benoem gezamenlijke conclusies als die zijn gevonden.	De gespreksleider vat samen. Vraag de leerlingen of het klopt of dat je iets bent vergeten.
Stap 9 – Verwerkingsopdracht (optioneel) Verwerk het gesprek in een schrijfoopdracht, tekenopdracht, kringspel, lied of dans.	Alle leerlingen doen mee: er is een duidelijk kader of heldere opdracht.